

Látnivalók: Kolozsvár, Szászrégen, Marosvécs (helikonisták találkozóhelye a Kemény kastély parkjában), Holtmaros (Czegei szeretetotthon), felső Maros áttörés, Szalárd-vögye, Gyergyószentmiklós, Libán-tető (körpanoráma a vidékre), szíveslátás Zetelakán, Sándor Olga portáján

Szállás és estebéd: a 4., 5. és 6. napon zetelaki székely családoknál (2 ágyas fürdőszobás lakások)

5. nap

Reggeli: az 5., 6. és 7. napon a háziaknál

Látnivalók: Székelyudvarhely (szabad program, városháza, könyvvásárlás a Corvina könyvesboltban), Bögöz (Szent László freskós templom), Székelyderzs (székely erődtemplom, gyönyörű Szent László freskóval), Székelydálya (falképes templom), Zetelaka (kóstoló frissensült házikenyérből)

6. nap

Látnivalók: Csíkszereda (a Makovecz Imre tervezte, nemrég felszentelt templom), Csíkszépvíz (magyarörmény találkozó eseménysorozata)

7. nap

Látnivalók: Nagybaromlak (szász erődtemplom - a világörökség része), Marosszentimre (Hunyadi János temploma),

Tordaszentlászló (Kirkósa Júlia énekel a református templomban) Búcsúvacsora:

Tordaszentlászlón a Tamás vendéglőben

8. nap

Látnivalók: Kalotaszentkirály (szíveslátás szilvóriummal és hólabdával, falujárás, Ady Endre emlékek, felszegi népviselet és néptáncbemutató), Nagyvárad (Kiss Török Ildikó és Varga Vilmos előadása)

Határátkelő: Ártánd

Érkezés: Budapestre 21 óra körül

Részvételi díj: 47 000 Ft/fő (ifjúsági kedvezmény 18 év alatt: 5 000 Ft)

Az összeg tartalmazza a vezetést, a biztosítást, a félpanziót, a piknikeket, a szállást, és a belépők árát, kivéve a busz költséget.

A bejárt emlékhelyek hangulatát tájba illő zenével, felolvasásokkal, versekkel, valamint a népköltészet remekeivel idézzük fel.

Múltunk kincsei

*Részlet Ávédik Lukács: Szabad királyi Erzsébetváros Monográfiája
(Szamosújvár 1896) című könyvéből (122. oldal, eredeti írásmóddal)*

Egyházi könyvtár és levéltár

E városon a legnagyobb könyvtár a főtemplomnak 2200 művet magában foglaló könyvtára.

E könyvtár a főtemplom déli oldalán fekvő alsó oratóriumban van elhelyezve és pedig üvegszekrényben. Első alapját Pátrubány Antal főesperes, a tudós férfiú vetette meg. Van itt hiterkölcstani, jogi, nyelvtudományi, orvosi, sebészeti, földrajztörténelmi és természettudományi mű; az egyházatyák commentárja, szóval nem egy értékes könyv vonja magára a kutató figyelmét. Levéltára a jelen időben lett rendezve. Ez egyház régebben házassági fórumot is képezett, de ezen határozatok közül alig maradt valami fenn. Jelesebb okmányait az örmények honfiúsítására vonatkozó okmányok, vallási egyesületek, királyi és kormányzati okiratok másolatai: Kastal, báró Sorger, Bajtay, Mártonffi, Rudnay és Kovács Miklós püspökök látogatási okmányai és az egyházközségi gyűlések jegyzőkönyvei képezik.

A Nyerges-tető keresztjei

Ha Csíkkozmasról, az Olt völgyéből Kászonújfaluba, a Kászon-völgy felé megyünk, félúton egy hágóra kell felkapaszkodnunk, az úgynevezett Nyerges-tetőre. Régi kegyhelye ez a háromszéki és hargitai embereknek. Az út bal oldalán egy szépen tervezett obeliszk található, emléket állítva az itt elesett 1848/49-es honvédeknek, amelyet minden év március 15-én megkoszorúznak a helybeliek. Az obeliszkkal szembeni erdőben található a tömegsír. Egy kis tisztás, amelyet hatalmas fenyőfák öveznek és állnak sorfalat a hősök sírjánál másfél éve. A tömegsíron kereszttek sokasága áll. Vannak egész újak és vannak már porladók. Már nem lehet tudni, kik és mikor szúrták ide a földbe az első kis keresztet, de aki arra jár, összekötöz két kis ágat, elhelyezi és emlékezik. Talán már sokan nem tudják, mi is történt itt 1849. augusztus első napjaiban.

A szabadságharc az utolsó felvonásához érkezett. Az orosz cár beavatkozása mind politikailag, mind katonailag megpecsételte a harcok sorsát. Erdélyben Bem tábornok az orosz és osztrák túlerővel szemben megkísérelte a lehetetlent: július utolsó hetében egy kis különítménnyel az ojtózi szoroson át betört Moldvába annak reményében, hogy felkelést robbantson ki a románok között az orosz cári önkény ellen, de terve nem sikerült, az otthagyt - és Tuzson János őrnagy parancsnoksága alá helyezett honvéd különítmény is elhagyta Moldvát 30-án és visszatért a Székelyföldre.

Az osztrák és orosz hadvezetés Bem hadseregének bekerítésére törekedett. Július 31-e fekete nap volt a szabadságharc erdélyi történetében. Bem segesvári csatavesztésével egyidőben Stein Miksa hadteste is katasztrofális vereséget szenvedett Szászsebesnél, de a Gál Sándor vezette székely hadosztály életében is szomorú nap volt 1849. július 31. és augusztus 1. Gál János elrendelte Tuzson János őrnagynak, a 86. honvéd zászlóalj parancsnokának, hogy 8 századdal, 6 ágyúval és az azt fedező 40 lovassal zárja le a Nyerges-tetőn átvezető átjárót, hogy biztosítsa a hadosztály visszavonulását Csíkba.

Tuzson őrnagy az elfoglalt állásokat megerősítette és az ágyuk hatásos tüzeiben is bízott. Augusztus 1-én került sor a sorsdöntő összecsapásra. A hajnaltól 11 óráig tartó küzdelemben minden rohamot visszavertek a hős székely honvédek, de Lázárfalva felől egy megkerülő osztag a hátukba került, az osztrák tüzérséget is sikerült felvonultatni és egy lovasdandár is rohamra készülődött.

A teljes megsemmisülést elkerülendő, Tuzson őrnagy elrendelte a visszavonulást a Mitács-erdőbe. A napok óta tartó menetek, az éhség és a szomjúság, valamint a kilátástalanság miatt a zászlóalj felbomlott. Számukra véget ért a szabadságharc. De azok számára is, akiket a harc után az út mellett egy nagy közös sírba temettek. A síron az elporladó és meg-megújuló kereszttek olyanok, mint az emberi emlékezet. Nemzedékről nemzedékre száll és nem felejtí hőseit.

(utánnymás)

Nyergestető

*Csíkországban, hol az erdők
Zöldebbek talán, mint máshol,
Ahol ezüst hangú rigók
Énekelnek a nagy fákon,
S hol a fenyők olyan mélyen
Kapaszkodnak a vén földbe,
Kitépní vihar se tudja
Másképpen, csak kettétörve,
Van ott a sok nagy hegy között
Egy szelíden, szépen hajló,
Mint egy nyereg, kit viselne*

Mesebeli óriás ló.
Úgy is hívják: Nyergestető;
Egyik kengyelvasa: Kászon,
A másik meg, az innenső,
Itt csillogna Csíkkozmason.
Nem csak szép, de híres hely is,
Fönn a tetőn a nyeregben.
Ott eresztik legmélyebbre
Gyökerüket a vén törzsek,
Nem mozdulnak a viharban,
Inkább szálíg kettétörnek.
Évszázados az az erdő,
Áll azóta rendületlen,
Szabadságharcosok vére
Lüktet lenn, a gyökerekben.
Mert temető ez az erdő,
És kopjafa minden szál fa,
Itt esett el Gál Sándornak
Szánál is több katonája.
Véres harc volt, a patak is
Vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár és a császár
Hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettentek
alig voltak, ha kétszáz -,
Álltak, mint a fenyők, a harc
Rettentő vad viharában.
Végül csellel, árulással
Délre körülvették őket,
Meg nem adta magát székel,
Mint a szálfák, kettétörtek.
Elámult az ellenség is
Ekkora bátorság láttán,
Zászlót hajtva temette el
A hősokeket a hegy hátán.
Úgy haltak meg a székeliek,
Mind egy szálíg, olyan bátran,
Mint az a görög háromszáz
Termopüle szorosában.
Nem tud róluk a nagyvilág,
Hőstettükről nem beszélnek,
Hírük nem őrzi legenda,
Dicsőíti harci ének,
Csak a sírjukon nőtt fenyők,
Fönn a tetőn, a nyeregben,
S azért zöldell az az erdő
Egész Csíkban a legszebben.

Kányádi Sándor
